Terugkoppeling proces Omgevingsvisie 2.0 (tot en met december 2025)

Samenvatting

Wat wijzigen we in het traject?

Naar aanleiding van de raadsbijeenkomst van 16 december 2025 wordt het proces rond de omgevingsvisie op een aantal punten aangepast. Allereerst wordt de planning verruimd en het tempo van het traject verlaagd, zodat meer ruimte ontstaat voor zorgvuldige uitwerking en afstemming. Daarnaast wordt een extra raadsbijeenkomst georganiseerd op 5 februari 2026, voorafgaand aan de reeds geplande sessie van 24 februari 2026.

De thematische pijlers (voorheen “speerpunten”) worden explicieter gepositioneerd als structuurdragers voor de concept-omgevingsvisie. Dit betekent dat de pijlers ook functioneel worden ingezet als hoofdstukindeling/inhoudsopgave van de conceptvisie, zodat voor de raad duidelijker wordt hoe de input uit stap 1 wordt doorvertaald naar het vervolg. In de terminologie wordt daarbij consequent gesproken over “thematische pijlers” (in plaats van “speerpunten”), om misverstanden over de status van keuzes in deze fase te voorkomen. Gezondheid wordt hierbij benaderd als overkoepelend waardekader dat door alle pijlers heen loopt, en niet als een afzonderlijk thema.

Tot slot verschuift de volgende inhoudelijke stap (scenario’s) naar de periode na de gemeenteraadsverkiezingen, zodat deze fase met de nieuwe raad kan worden opgepakt en besproken. Ook de participatie met bewoners wordt na de gemeenteraadsverkiezingen gepland. De verdere uitwerking van scenario’s en participatie wordt in de volgende fase nader ingericht, waarbij onderdelen waar passend parallel kunnen verlopen.

In het vervolg van het traject volgen bovendien weer meerdere momenten waarop de raad input kan geven op zowel inhoud als proces.

Waarom doen we dat?

De aanpassingen in het traject zijn bedoeld om de rol van de raad in het proces te verduidelijken en te versterken. In de raadsbijeenkomst is aangegeven dat het proces in de afgelopen periode als relatief snel is ervaren, waardoor er minder ruimte was om de inhoudelijke opbouw goed te kunnen volgen en om in positie te komen op het moment dat richtinggevende onderdelen aan bod komen.

Door het traject te verruimen en een extra raadsbijeenkomst toe te voegen, ontstaat meer ruimte om de pijlers zorgvuldig te bespreken, aan te scherpen en voor de raad expliciet te maken hoe deze pijlers terugkomen in de concept-omgevingsvisie. Het verschuiven van de scenariofase naar na de verkiezingen zorgt er bovendien voor dat de nieuwe raad kan instappen op een logisch moment in het proces en betrokken is bij een volgende inhoudelijke stap waarin keuzes verder worden verkend en geconcretiseerd.

Inhoud

Samenvatting 1

Wat wijzigen we in het traject? 1

Waarom doen we dat? 1

Inleiding 4

1. Overzicht van betrokken partijen en hun rol 4

2. Overzicht producten en procesmomenten 6

3. Stap 1: Verhaalkaarten (thema-kaarten “Welke gemeente zijn we vandaag?”) 10

3.1 Producten bij Stap 1 10

3.2 Input bij Stap 1 10

4. Stap 2: Thematische pijlers (“Welke gemeente willen we zijn?”) 11

4.1 Producten bij Stap 2 11

4.2 Input bij Stap 2 12

5. Volgende stappen 16

5.1 Extra raadsessie (5 februari 2026) 17

5.2 Raadsessie (24 februari 2026) 18

5.3 Stappen na de gemeenteraadsverkiezingen 19

5.4 Vooruitzicht op het document van de concept-omgevingsvisie 19

6. Bijlagen 20

Inleiding

Vanuit de gemeenteraad zijn signalen gekomen dat het proces rondom de Omgevingsvisie 2.0 als te snel wordt ervaren en dat het gevoel bestaat onvoldoende inspraak en grip te hebben. Deze signalen geven aanleiding om het proces en de planning te heroverwegen.

Als gevolg hiervan wordt het tempo van het traject bewust verlaagd. Dit wordt enerzijds ingevuld door het inplannen van een extra raadsessie op 5 februari 2026 voorafgaand aan de reeds geplande werksessie van 24 februari 2026. Dit betekent ook dat het niet haalbaar is om vóór de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 de scenario's voor de Omgevingsvisie 2.0 met de raad te bespreken.

Dit wordt als overkomelijk beschouwd, waarbij zorgvuldigheid en bestuurlijk draagvlak nadrukkelijk voorrang krijgen boven snelheid.

Om de raad meer grip op het proces te geven en duidelijk te maken wat er is gedaan met de input die eerder door de raad is gegeven en hoe deze is meegenomen hebben we deze rapportage opgesteld. Wij begrijpen de wens om meer grip en inzicht in het proces te hebben en zullen in het vervolg dan ook na iedere stap die we met de raad zetten deze rapportage verder aanvullen.

In deze rapportage blikken we terug op het proces van de Omgevingsvisie 2.0 tot en met de raadsessie van december 2025. Doel van dit rapport is de gemeenteraad helder te informeren over het doorlopen traject. We beschrijven welke partijen betrokken waren en welke rol zij hebben gespeeld, geven een tijdlijn van alle belangrijke momenten, en lichten per stap toe hoe de inbreng van de raad is opgehaald en verwerkt. Hierbij tonen we hoe de input is vertaald in vervolgstappen. In de bijlagen zijn alle relevante tussenproducten bijgevoegd, zodat de informatie voor de raad herkenbaar en verifieerbaar is.

1. Overzicht van betrokken partijen en hun rol

In het proces van Fase 1 van de Omgevingsvisie 2.0 worden diverse partijen betrokken. Hieronder geven we een overzicht van de belangrijkste betrokkenen en hun rollen tot dusver:

- **Gemeenteraad:** De raad is kadersteller en vertegenwoordiger van de inwoners. In dit proces heeft de raad input geleverd op het proces van de omgevingsvisie tot nu toe, aandachtspunten aangegeven en richting gegeven aan ambities en pijlers *(voorheen speerpunten genoemd; voor toelichting, zie hoofdstuk 4.2)*. De

raads- en commissieleden namen actief deel aan interactieve raadsessies, dachten kritisch mee over kwaliteiten, kansen/ambities en knelpunten, en gaven aan welke thema's zij belangrijk vinden voor de toekomst van Noordwijk. Ook in het vervolgproces blijft de raad actief betrokken, wat moet resulteren in een gedragen en doordachte omgevingsvisie.

- **College van B&W:** Opdrachtgever van het visietraject en verantwoordelijk voor besluitvorming over tussenproducten. Het college (wethouder Bouwen, Wonen, Grondbedrijf en Omgevingswet) was aanwezig bij sessies voor toelichting, maar liet de inhoudelijke presentatie over aan de projectleiding.

- **Ambtelijke organisatie:** Dit is de interne projectgroep van gemeente Noordwijk (beleidsmedewerkers van alle relevante disciplines) die het proces faciliteert en de inhoud opstelt. Het projectteam heeft voorbereidende documenten (zoals beleidskaders, deelvisies- en programma's) opgesteld, en inhoudelijke input geleverd voor de tussenproducten. Zij traden op als procesbegeleider tijdens de raadsessies.

- **Ontwerpbureau PosadMaxwan:** Voor de Omgevingsvisie 2.0 is externe expertise ingeschakeld ter ondersteuning. Het stedenbouwkundig ontwerpbureau PosadMaxwan heeft de gemeente geadviseerd bij het procesontwerp en de inhoudelijke uitwerking van de genomen stappen. Zij hielpen bij het opstellen van de verhaalkaarten van Stap 1 en bij het formuleren van de thematische pijlers van Stap 2. Ook faciliteerden zij de interactieve werkvormen tijdens de raadsessies (i.e. het begeleiden van het plenaire gesprek via een Mentimeter en de tafelgesprekken in groepjes). De externe adviseurs borgen dat de input van de raad wordt gebundeld en vertaald naar de visie.

- **Inwoners en Maatschappelijke Organisaties:** Nog niet direct betrokken in de fase tot medio december, en uitgesteld tot na de gemeenteraadsverkiezingen om meer ruimte te bieden aan het proces en hiermee zorgvuldigheid te borgen. Het participatietraject met inwoners, ondernemers en organisaties staat gepland voor Q2 2026 (stap 3), na terugkoppeling aan de nieuwe gemeenteraad na de gemeenteraadsverkiezingen. Dit zal nader worden toegelicht tijdens de raadsessie op 24 februari. Input uit eerdere participatie (zie hieronder) is wel meegenomen als achtergrond.

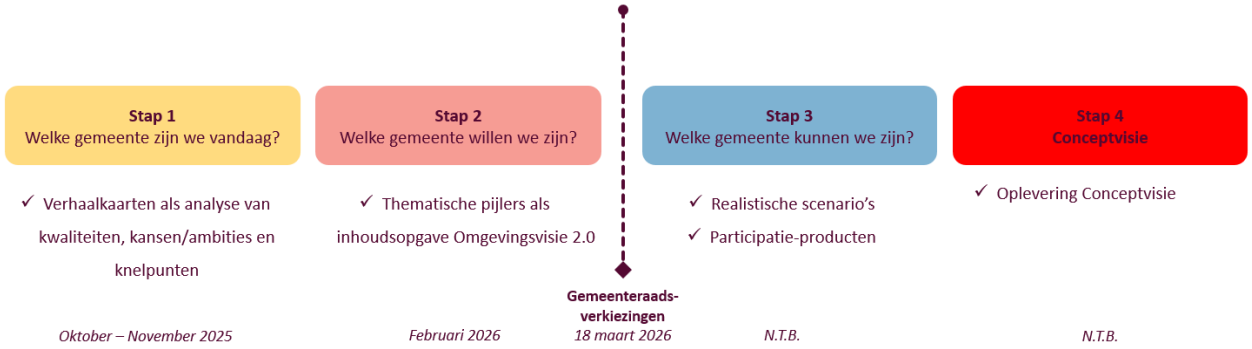
- **Eerdere trajecten (Omgevingsvisie 1.0 & Visiecafé 2023):** Het voorgaande visietraject (Omgevingsvisie 1.0, vastgesteld 2020) en een visiecafé in 2023 (onder begeleiding van Antea Group) leverden al veel uitgangspunten op. Deze zijn door het huidige project als vertrekpunt gebruikt, zodat eerdere ideeën geborgd blijven. Bijvoorbeeld gaven bewoners toen aan dat betaalbaar wonen en bereikbaarheid grote zorgpunten waren, net als het behoud van dorpskarakter en landschap. Dergelijke eerder geuite zorgen keren terug als aandachtspunten in dit nieuwe traject. Voor een voorbeeld van de verwerking hiervan, zie p.15.

2. Overzicht producten en procesmomenten

Onderstaand een chronologisch overzicht van alle mijlpalen in het proces, vanaf de start tot en met de raadsessie in december 2025. Hierbij zijn zowel interne ambtelijke sessies, interactieve raadsbijeenkomsten als opgeleverde tussenproducten opgenomen:

Moment	**Stap**	**Product**	**Vorm**	**Met wie gedeeld**
4-9-2025	Startbijeenkomst kernteam	Pitches van beleidsafdelingen	Presentatie, deelvisies	Posadmaxwan en Ambtelijke team
8-10-2025	Kick-off Raad	Presentatie van proces	Presentatie	Raad
14-10-2025	Stap 1	Verhaalkaarten *(concept v1.0)*	Interactieve sessie over de verhaalkaarten	Ambtelijke team
13-11-2025	Stap 1	Verhaalkaarten *(definitief gemaakt na input Raad)*	Interactieve sessie over de verhaalkaarten	Raad
2-12-2025	Stap 2	Thematische pijlers *(concept v1.0)*	Interactieve sessie over de thematische pijlers	Ambtelijke team
16-12-2025	Stap 2	Thematische pijlers *(concept v2.0)*	Interactieve sessie over de thematische pijlers	Raad
05-02-2026	Extra raadvergadering bij stap 2	Terugblik op proces en thematische pijlers	Interactieve sessie over een hernieuwde invulling van de thematische pijlers	Raad
24-02-2026	Afronding stap 2	Thematische pijlers als inhoudsopgave van de concept-omgevingsvisie en toelichting participatieplan	Presentatie over thematische pijlers en participatieplan	Raad
18-03-2026	Gemeenteraadsverkiezingen	-	-	Raad
n.t.b.	Opstart stap 3	Thematische pijlers als inhoudsopgave	Terugblik op voorgaande proces en	Raad

		van de concept-omgevingsvisie en toelichting participatieplan	vooruitblik op volgende stappen	

Verbeelding van het traject voor de Omgevingsvisie 2.0 op hoofdlijnen. Naar aanleiding van de 2e interactieve raadvergadering medio december 2026 is er meer ruimte ingebouwd voor flexibiliteit en zorgvuldige verwerking van input. Daarmee is de opleverdatum van de conceptvisie nader te bepalen, maar zal deze naar verwachting in het vierde kwartaal van 2026 gereed zijn.

- **September 2025: Voorbereiding en analysefase.** Het projectteam start met het verzamelen van relevante data en bestaande visies en beleid – waaronder omgevingsvisie 1.0 - om eerste ambities en opgaven te formuleren (kwaliteiten, kansen, bedreigingen). In deze fase zijn ambtenaren van verschillende beleidsafdelingen betrokken om een volledig beeld te verkrijgen.
- **14 oktober 2025 - 1e ambtelijke ontwerpsessie.** Tijdens deze interne sessie heeft PosadMaxwan de resultaten van de analyse gedeeld o.v.v. drie concept verhaalkaarten:
    - *Veilig en Gezond Woonlandschap*
    - *Heilzaam Recreatielandschap*
    - *Veerkrachtig Productielandschap*

  Elke kaart bevatte per thema de "verhaallijn": een beschrijving van de huidige kwaliteiten, mogelijke kansen/ambities en herkenbare knelpunten. Deze concept-kaarten zijn door middel van co-creatie samen met het ambtelijke team tijdens de sessie uitgewerkt en dienden vervolgens als voorbereidende stukken voor de raad. Ook is een set focusvragen opgesteld om de raadsleden aan te laten vullen wat mist of wat aangescherpt moet worden.

- **13 november 2025 - 1e Raadsessie –** Beeldvormende sessie **“Welke gemeente zijn we vandaag?”.** In deze interactieve raadsbijeenkomst ging de gemeenteraad in gesprek over de huidige identiteit van Noordwijk en de voornaamste opgaven. De verhaalkaarten (kwaliteiten, kansen/ambities en knelpunten per thema) werden per tafel/themagroep besproken. Hierbij werden de volgende vragen gesteld:

    - *"Wat zijn volgens u de belangrijkste ruimtelijke kwaliteiten van Noordwijk in deze verhaallijn? Ziet u nog aanvullingen?”*
    - *“Welke kansen en bedreigingen ziet u voor deze kwaliteiten?”*

    Raadsleden gaven aan wat zij misten of waar zij vraagtekens bij hadden. Na tafelrondes volgde een plenaire terugkoppeling waarin per thema de “oogst” van de discussie werd gedeeld.

- **Najaar 2025 (november): Verwerking input stap 1.** Na de eerste raadsessie heeft het projectteam alle input van de raad verzameld en gebundeld. De opmerkingen van de raad (per thema de gemiste punten, zorgen en suggesties) waren de basis voor het updaten van de verhaalkaarten: de kwaliteiten, kansen/ambities en bedreigingen zijn aangescherpt en eventuele ontbrekende onderwerpen toegevoegd. Daarnaast is met de output van deze stap (kwaliteiten, kansen/ambities en knelpunten) alsook met de analyse van regionale en nationale ambities de volgende ontwerpsessie voorbereid over de pijlers.

- **2 december 2025 - 2e ambtelijke ontwerpsessie.** Het projectteam is opnieuw bijeengekomen, ditmaal om op basis van de aangescherpte analyse de concept-pijlers voor de Omgevingsvisie te formuleren. Uit alle thema’s en ambities is een set van vijf overkoepelende pijlers gedistilleerd; dit zijn de centrale richtinggevende hoofddoelen voor de toekomstige Omgevingsvisie.

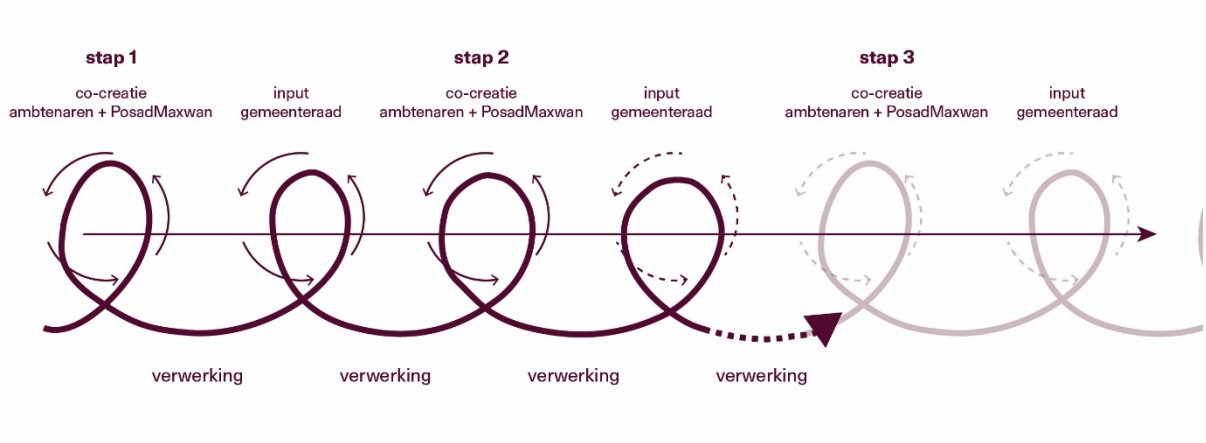
- **16 december 2025 - 2e Raadsessie –** Interactieve sessie **“Welke gemeente willen we zijn?”.** In de tweede interactieve bijeenkomst met de raad stonden de toekomstige koers en keuzes centraal. Het projectteam presenteerde een pijlers-presentatie met daarin een samenvatting van de vijf pijlers voor de Omgevingsvisie 2.0, inclusief de bijbehorende kernwaarden en een korte uitleg per pijler. Tijdens deze sessie werd de raad gevraagd of deze pijlers de juiste richting aangeven via een Mentimeter, met de vragen:

    - *“Wat vindt u van de beschrijving van pijler [x]?”*
    - *“In welke mate ondersteunt u pijler [x]?”*
    - *“Mist u nog een pijler?”*

    Raadsleden gingen in kleinere groepen in gesprek over een fictieve ‘persona-oefening’ (Riek van 71 jaar, Marieke van 37 jaar, Yasmine van 17 jaar, en Sem van 7 jaar). De groepen bespraken de vraag: *Dekt de huidige set pijlers de belangen*

van deze persona goed af? en *Wat zou deze inwoner belangrijk vinden wat nog mist?*

- **Eind december 2025: Terugkoppeling en verslaglegging.** Direct na de tweede raadsessie is de binnengekomen input van de raad vastgelegd. Alle opmerkingen en suggesties van raadsleden over de pijlers zijn verzameld (vanuit Mentimeter-export en notities van de avond) en samengevoegd in een overzicht, te vinden in **Bijlage 3**. In deze fase is benadrukt dat de opgehaalde richtinggevende uitspraken van de raad worden meegenomen in de verdere uitwerking (zoals scenario's en uiteindelijk de opstelling van de ontwerp-Omgevingsvisie in 2026). Het projectteam heeft daarmee dit verslag opgesteld naar de raad met daarin de uitkomst van de sessie en de vervolgstappen.

Verbeelding iteratief en integraal proces. Bij elke stap is er sprake van een co-creatie, een verwerkingsslag, input van de raad en nog een verwerkingsslag. Het is een cyclische, herhalende aanpak waarbij het product stapsgewijs wordt ontwikkeld op basis van feedback (in plaats van in één lineaire lijn te werken). In dit beeld zou het einde van stap 1 de verhaalkaarten zijn en einde van stap 2 de pijlers.

In het proces zijn meerdere tussenproducten en presentaties met de raad gedeeld om hen te informeren en input op te halen. Hieronder geven we een overzicht van alle producten die de gemeenteraad heeft ontvangen of ingezien, inclusief een korte toelichting. Vervolgens lichten we per stap in het proces toe op welke wijze de inbreng van de gemeenteraad is opgehaald, wat de belangrijkste feedback of aandachtspunten waren, en hoe deze input is verwerkt in de volgende fase. Individuele opmerkingen zijn hier gebundeld tot hoofdlijnen. Voor gedetailleerde verslagen en alle losse opmerkingen verwijzen we naar de bijlagen, waar de volledige lijst van input en verwerkingsvoorstellen is opgenomen.

3. Stap 1: Verhaalkaarten (thema-kaarten “Welke gemeente zijn we vandaag?”)

3.1 Producten bij Stap 1

De verhaalkaarten zijn thematische kaarten die in **stap 1** zijn gebruikt om de discussie te structureren. Deze werden bij de eerste interactieve raadsessie op 14 oktober getoetst met de aanwezige raadsleden. De raadsleden werden in groepen verdeeld langs de drie verhaalkaarten.

- Raadsleden plaatsten sticky notes op de kaarten met korte opmerkingen
- Er werden mondelinge feedbackrondes gehouden: elke tafel rapporteerde plenair de belangrijkste punten uit de discussie.

Tijdens de sessie noteerden begeleiders van PosadMaxwan de genoemde punten. Er is geen stemming of besluit geweest; het doel was om input op te halen en gedeeld begrip te krijgen. Tenslotte was er per verhaalkaart een plenaire terugkoppeling gegeven door de gespreksleiders.

3.2 Input bij Stap 1

Op basis van de input van de raad zijn de verhaalkaarten geüpdatet. Dit betekent dat per thema de ontbrekende punten zijn toegevoegd of teksten zijn aangescherpt. De geactualiseerde versie van alle verhaalkaarten is als **Bijlage 1** bij dit rapport gevoegd, zodat de raad kan zien hoe hun feedback is verwerkt.

Uit stap 1 kwam een rijk scala aan aandachtspunten. Hier geven we een samenvatting van de meest genoemde of meest nadrukkelijke punten van de raad, per onderdeel:

Belangrijkste input (inhoud)

- **Identiteit Noordwijk:** benoemd als meer dan badplaats, met meerdere landschappen en kernen.
- **Wonen & demografie:** aandacht voor betaalbaarheid (met name voor jongeren), vergrijzing, doorstroming voor ouderen en behoefte aan andere woningtypen.
- **Mobiliteit & bereikbaarheid:** zorgen over verkeersdruk, parkeren en bereikbaarheid in relatie tot leefbaarheid.
- **Recreatie & druk op landschap:** aandacht voor piekdrukte en de druk op duinen/natuurgebieden.
- **Gezonde leefomgeving:** aandachtspunten rond lucht- en waterkwaliteit.

Verwerking in volgende stap

Het projectteam heeft alle input uit stap 1 zorgvuldig doorgenomen en verwerkt. De aanpak hierbij was om de rode draden uit de raadsinbreng te destilleren en te vertalen naar aanpassingen van de verhaalkaarten.

Per thema zijn de door de raad gemiste of onderstreepte onderwerpen toegevoegd aan de verhaalkaarten. Teksten zijn aangepast om beter aan te sluiten op de raadsperspectieven (zonder de kern te verliezen). In de bijgewerkte kaarten (Bijlage 1) zijn de wijzigingen bijvoorbeeld te zien als extra bulletpoints of aangepaste ambitieformuleringen. Per verhaalkaart staat hieronder de input op hoofdlijnen:

- Veilig en Gezond Woonlandschap: Raadsleden noemden o.a. betaalbaar wonen voor jongeren, doorstroming voor ouderen en het belang van meer groen in de woonomgeving.
- Heilzaam Recreatielandschap: Raadsleden wezen o.a. op drukte in recreatiegebieden, de relatie met parkeren/bereikbaarheid, en kansen voor fiets- en wandelverbindingen.
- Veerkrachtig Productielandschap: Raadsleden benoemden o.a. het belang van het open landschap, de rol van bollenteelt in het gebied, en het behouden van een balans met andere functies.

Belangrijk om te benadrukken is dat in stap 1 geen harde keuzes zijn gemaakt, maar de analyse in de breedte is aangescherpt. De opbrengst van deze stap vormt de logische basis voor stap 2. De kwaliteiten die we willen behouden en de kansen/ambities en knelpunten die we zien, bepalen immers waar we de accenten leggen in de volgende fase.

4. Stap 2: Thematische pijlers (“Welke gemeente willen we zijn?”)

4.1 Producten bij Stap 2

Voor **stap 2** is een presentatie samengesteld om de raad mee te nemen in de voorgestelde vijf pijlers van de Omgevingsvisie 2.0. Deze pijlers-presentatie is tijdens de raadsessie op 16 december 2025 getoond en nader toegelicht door het projectteam.

De presentatie bevatte onder andere:

- Een korte terugblik op stap 1: de belangrijkste kwaliteiten van Noordwijk en de ambities per thema;
- De kernwaarden/kernkwaliteiten die als rode draad uit stap 1 kwamen – deze geven aan welke waarden ten grondslag zullen liggen aan de uiteindelijke visie;

- De 5 pijlers zelf. Per pijler werd de titel genoemd, een korte tekstuele omschrijving, een illustratieve foto of pictogram, en soms een citaat of voorbeeld ter illustratie;
- Tot slot werden er gespreksvragen en een opdracht (prioriteren) aan de raad gepresenteerd om de interactiviteit te begeleiden.

Deze presentatie is ter voorbereiding in digitale vorm aan de raad beschikbaar gesteld, en is ook als **Bijlage 2** bij dit rapport gevoegd. Zo kan de raad de slides nog eens rustig bekijken en nalezen welke toelichting bij elk pijler is gegeven.

4.2 Input bij Stap 2

De werkvorm om input op te halen was wederom interactief, met een mix van groepsgesprek en digitale input:

- In het eerste deel lag de nadruk op de vijf pijlers. Elke pijler werd één voor één besproken. Via Mentimeter konden raadsleden real-time hun feedback geven per pijler. Raadsleden typten hun opmerkingen in; deze verschenen op het scherm en werden plenair doorgenomen. Deze opmerkingen waren deels verduidelijkingsvragen over de pijlers, deels een suggestie/wens voor de pijlers zelf, en deels een suggestie/wens voor de algemene uitwerking van de volgende stappen.
  Tevens konden de leden via Mentimeter prioriteiten aangeven (door per pijler aan te geven in hoeverre ze het hier mee eens waren, op schaal 0-5)
- Naast de digitale input was er gelegenheid voor mondelinge toelichting: verschillende raadsleden namen het woord om hun Mentimeter-opmerkingen toe te lichten of algemene observaties te delen. De sfeer was gericht op richting geven en men besprak openlijk voorkeuren en zorgen.
- In het tweede deel gingen raadsleden in kleinere groepen in gesprek over een fictieve ‘persona-oefening’ (Riek van 71 jaar, Marieke van 37 jaar, Yasmine van 17 jaar, en Sem van 7 jaar). De groepen bespraken de vraag: *“Hoe draagt deze pijler bij aan een gezond en vol leven van deze persona?”*.

Belangrijkste input (inhoud en proces)

Bij de vijf voorgestelde pijlers plaatsten raadsleden belangrijke nuances en aanvullingen. Samenvattend waren de volgende feedbackpunten kenmerkend:

- Proceszorgen: Er was veel informatie dat op te korte tijd was aangeleverd, waardoor de avond onvoldoende voorbereid kon worden door de aanwezige raadsleden.
- Onduidelijkheid over hoe de pijlers (voorheen: speerpunten) functioneel dienden. Dit lag mede aan de term ‘speerpunt’, dat de indruk wekte dat in stap 2

al richtinggevende keuzes vastgesteld zouden worden. Dit resulteerde bovendien in onduidelijkheid over de status en waarde van de geleverde input. Daarom is gekozen om de term ‘pijler’ voortaan te gebruiken. Deze pijlers zullen ingezet worden als hoofdstukindeling voor de concept-omgevingsvisie. De richtinggevende keuzes worden behandeld ná de gemeenteraadsverkiezingen.

- Verwarring over de pijler omtrent ‘Gezondheid en Openbare ruimte’. Gekozen is om deze pijler enkel bij ‘Openbare ruimte’ te laten, aangezien Gezondheid wordt gezien als overkoepelend waardekader voor álle pijlers, en daarmee fungeert als ‘paraplu’ van de thema's binnen de omgevingsvisie.
- Suggestie om duinen en bollengebied te scheiden (deze hebben een andere logica met andere ruimtelijke kwaliteiten, opgaven en keuzes). Gekozen is om hier twee nieuwe pijlers van te maken, **zie hiervoor bijlage**.
- Enkele raadsleden vroegen of het aantal van precies vijf pijlers vaststond, of dat het er ook vier of zes mochten zijn. In lijn met het vorige punt is gekozen om zes pijlers te hanteren. Na het ophalen van input op deze zes pijlers tijdens het interactieve onderdeel van de extra raadsessie op 5 februari, willen we op de raadsessie van 24 februari consensus bereiken over de pijlers, als basis voor de volgende stappen na de gemeenteraadsverkiezingen.

Hieronder volgt op hoofdlijnen wat de opmerkingen van de aanwezige raadsleden waren bij de vijf gepresenteerde pijlers. Voor de letterlijke reactie via Mentimeter, verwijs naar **Bijlage 3.**

Pijler 1 – Gezondheid & openbare ruimte

- Lucht-, bodem- en waterkwaliteit expliciet benoemen.
- Bewoner op 1, toerisme ondersteunend.
- Gezondheid breder trekken: ook mentale gezondheid en preventie.
- Openbare ruimte concreter maken: bijvoorbeeld minder auto’s in beeld, parkeren op afstand.
- Bestaanszekerheid als randvoorwaarde voor het verkleinen van gezondheidsverschillen.

Pijler 2 – Verkeer & bereikbaarheid

- Grote behoefte aan een goede oost–westverbinding.
- Verkeersveiligheid in kernen: auto te gast, vooral bij scholen.
- Twijfel over haalbaarheid van “langzaam verkeer centraal” tussen kernen.
- OV realistisch benaderen; interesse in kleinschalig, uitstootvrij OV.
- Parkeren slimmer oplossen (transferium/parkeren op afstand).
- Relatie met Mobiliteitsvisie verduidelijken.

Pijler 3 – Wonen & sociale structuren

- Richting is helder, maar locaties/zoekgebieden ontbreken.
- Sterk signaal voor voorrang eigen inwoners.
- Discussie over hoogbouw: waar wel/niet expliciet maken.
- Ruimteclaim: sommigen stellen dat binnenstedelijk alleen onvoldoende is en dat er ook aan de randen/landbouwgrond gebouwd moet worden.
- Verduidelijking nodig van begrippen als 'water en bodem sturend' (wat betekent dit concreet voor woningbouwkeuzes?).
- Aandacht voor woon-zorg, jongeren, zeer betaalbaar wonen en groen in woonomgeving.
- Kwaliteit woonomgeving: nadruk op groen in woonomgeving (bomen/schaduw/verkoeling) en lokaal wonen/werken stimuleren.
- Governance: verzoek om naleving Woonvisie en bredere ruimtelijke visie op bedrijventerrein vs. wonen (o.a. Noordwijkerhout).

Pijler 4 – Economie (Space, Bollen, Badplaats)

- Vraag of deze drie pijlers volledig zijn; zorg, MKB, retail en horeca worden gemist.
- Space: opmerking dat Space niet per se "vooraan" hoeft te staan (volgorde/gewicht).
- Oproep tot stimulerend beleid: ruimte voor innovatie, luisteren naar ondernemers, aantrekkelijk investeringsklimaat en sterke bedrijventerreinen.
- Arbeidsmigratie expliciet koppelen aan economische keuzes en huisvesting.
- Reflectie op economische positie: expliciete vraag of Noordwijk deels een forensendorp is/wordt en wat dat betekent.
- Arbeidsmarkt: interne opleidingsplekken, instroom stimuleren, en plan voor personeelstekorten (incl. laaggeschoold werk).

Pijler 5 – Duin- en bollengebied

- Formulering te vaag; "grote ontwikkelingen kunnen landen" roept weerstand op.
- Suggestie om duinen en bollengebied te scheiden (deze hebben een andere logica).
- Duidelijk standpunt: geen nieuwe ontwikkelingen in duinen, natuur voorop.
- Bollengebied: toekomst bollenteelt bespreekbaar, niet heilig.
- Samenwerking met agrariërs/kwekers: ondernemersklimaat borgen en inrichting buitengebied samen doen.
- Weerstand tegen landschappelijke verrommeling door energieopwek; voorkeur voor zon op daken.
- Klimaatadaptatie (o.a. verzilting) explicieter benoemen.

Verwerking in volgende stap

De input uit deze tweede raadsessie is van grote waarde geweest om de pijlers te evalueren. Hier is hoe met de feedback is omgegaan:

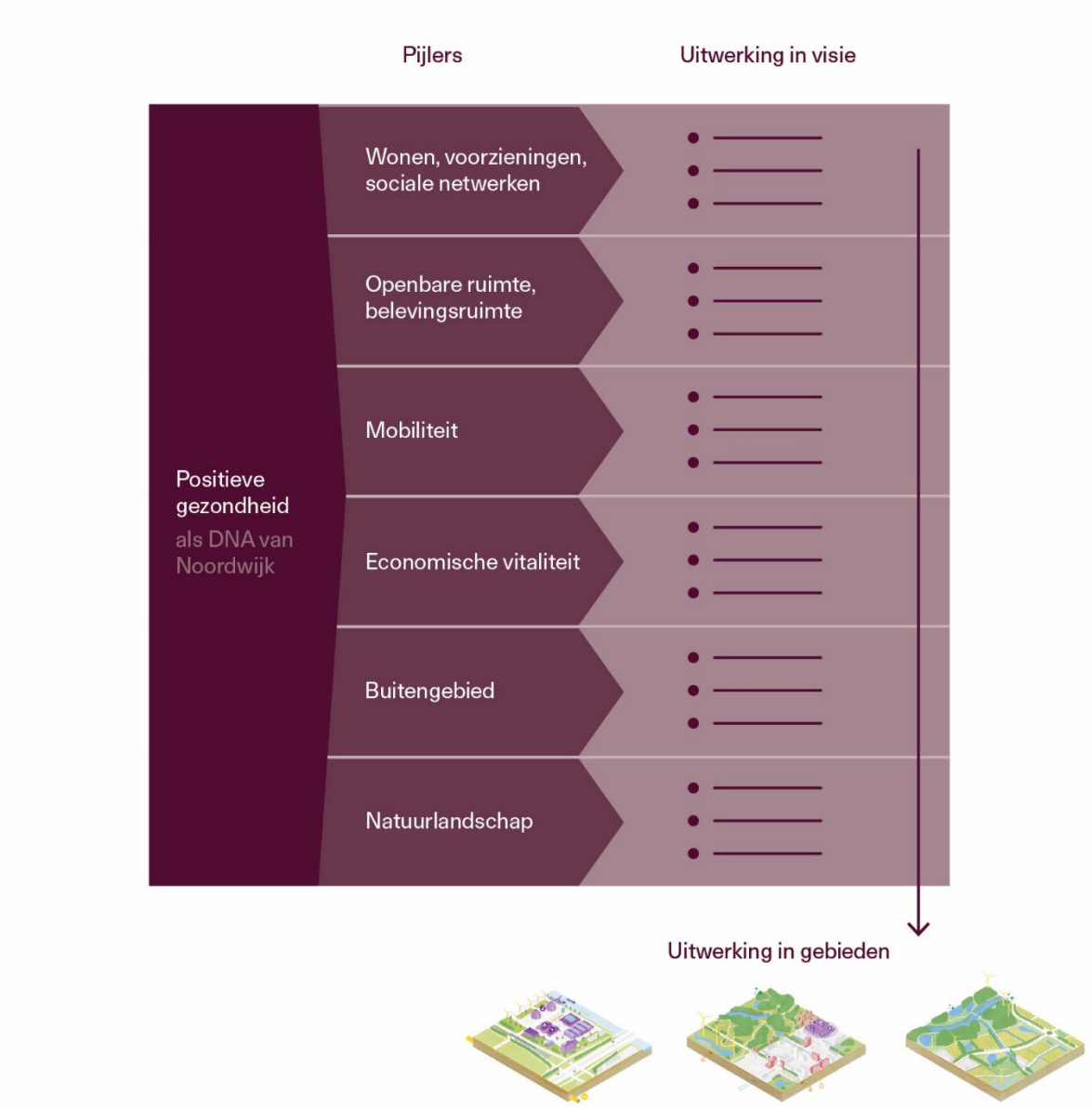
- Alle Mentimeter-opmerkingen en gespreksnotities zijn verzameld in een overzicht en zijn verwerkt tot een aanzet van zes nieuwe pijlers. Deze zijn te vinden in **Bijlage 4.**
- Ook is duidelijk gecommuniceerd (in de sessie en nadien) dat de ingezette richting geen definitief eindpunt is, maar richtinggevend voor verdere uitwerking. De zes pijlers fungeren nu als bouwstenen voor het vervolg (zoals voor de inhoudsopgave van de concept-omgevingsvisie). De door de raad meegegeven accenten worden daarin meegenomen.
- Tenslotte is afgesproken dat de raad ruimer de gelegenheid krijgt om te zien hoe hun input is verwerkt. Deze voorliggende terugkoppeling in de vorm van dit rapport en de bijlagen is daar een eerste aanzet toe.

Toelichting op logische opbouw stappen

Het is belangrijk om hier te benadrukken dat de vijf pijlers logisch voortvloeien uit stap 1. In stap 1 heeft de raad de kwaliteiten, kansen en bedreigingen geïdentificeerd; stap 2 heeft deze vertaald naar prioritaire pijlers om op voort te bouwen. Zo bieden de pijlers een focus die direct is gebaseerd op wat eerder is geanalyseerd. Dit is tevens in de presentatie toegelicht: elke pijler stond niet op zichzelf, maar was gekoppeld aan bevindingen uit stap 1. Hiermee is naar onze overtuiging een consistente lijn in het proces gewaarborgd, van analyse (waar staan we, wat speelt er) naar ambitie (wat willen we) en tot slot naar pijlers (waarop leggen we de focus).

Voorbeeld van hoe de Omgevingsvisie 1.0 geanalyseerd en geëvalueerd is. In de tekst is gekeken waar er sprake was van kwaliteiten, kansen/ambities en opgaven in het algemeen en per gemeentekern. Mede met de ambtelijke beleidsstukken en de ruimtelijke analyse van PosadMaxwan hebben deze de basis gevormd voor zowel de verhaalkaarten van stap 1, als de thematische pijlers van stap 2.

Verbeelding van hoe de thematische pijlers voortkomen uit stap 1, waarin de identiteit - het "DNA" - van Noordwijk is geanalyseerd. Positieve Gezondheid fungeert daarbij als overkoepelend waardekader voor alle pijlers. De pijlers vormen bovendien de basis voor de inhoudsopgave van de concept-omgevingsvisie. Na de gemeenteraadsverkiezingen worden de pijlers uitgewerkt tot richtinggevende keuzes in de visie en vervolgens doorvertaald naar concrete uitwerkingen per gebied.

5. Volgende stappen

Het proces wordt voortgezet in een extra raadsessie op 5 februari en de raadsessie op 24 februari. Dit is tevens de afsluiting van Fase 1 van het proces omtrent de Omgevingsvisie 2.0. Fase 2 zal na de gemeenteraadsverkiezingen van start gaan. Deze

momenten zijn bedoeld om Fase 1 zorgvuldig af te sluiten en op te helderen wat Fase 2 in gaat houden: namelijk het uitwerken van inhoudelijke keuzes en het uitvoeren van het participatietraject met inwoners en maatschappelijke partijen. Belangrijk uitgangspunt voor Fase 2 is dat de nieuwe raad tijdig, expliciet en herkenbaar wordt geïnformeerd over de vervolgstappen, de status van producten en de momenten die er zijn voor bijsturing. Het herijkte proces zal zo worden ingericht dat aan dit uitgangspunt kan worden voldaan, waarbij tegelijkertijd een realistische hoeveelheid tijd wordt geborgd om de opgehaalde input vanuit het ambt, de raad en de participatie, te verwerken.

5.1 Extra raadsessie (5 februari 2026)

De extra raadsessie van 5 februari 2026 staat in het teken van verdieping en verduidelijking van de thematische pijlers (stap 2). Deze bijeenkomst is nadrukkelijk bedoeld als tussenmoment, waarin ruimte is om:

- terug te koppelen hoe opmerkingen uit de raadsessie van december zijn verwerkt tot hernieuwde pijlers
- via interactieve vorm het samen toetsen van de nieuwe pijlers
- openstaande vragen te bespreken voordat verdere uitwerking plaatsvindt.

In deze vergadering worden geen definitieve besluiten gevraagd. Het doel is om gezamenlijk te toetsen of de gekozen richting voldoende herkenbaar is voor de raad en of de pijlers een bruikbare basis vormen voor de volgende fase (scenariovorming). Hiermee wordt voorkomen dat verdere uitwerking plaatsvindt zonder gedeeld begrip over de koers.

De pijlers worden in deze vergadering expliciet gepositioneerd als inhoudelijke en thematische “ruggengraat” voor het vervolg: zij vormen de basis voor de structuur en inhoudsopgave van de Omgevingsvisie, en daarmee voor de verdere uitwerking in hoofdstukken. Het gesprek in het interactieve deel van de sessie richt zich nadrukkelijk op de vraag of deze pijlers de juiste onderwerpen adresseren, de juiste accenten leggen en samen een logisch en herkenbaar geheel vormen.

Tot slot wordt aangekondigd dat in de raadsessie van 24 februari 2026 expliciet wordt ingegaan op de participatie-aanpak.

Interactief onderdeel

Het interactieve deel van de extra raadsessie op 5 februari bestaat uit de volgende onderdelen:

- Werken in drie kleine groepen, rond twee thematische pijlers tegelijk.

- Per pijler ligt een duidelijk afgebakend werkveld voor, met vooraf voorbereide onderwerpen per pijler. Deze lijst is nadrukkelijk niet uitputtend, noch staat de verwoording van pijlers en onderwerpen vast. Zie hiervoor **Bijlage 4.**
- De groepen krijgen twee concrete vragen:
    - *Ontbreekt er iets essentieels dat niet valt onder één van deze onderwerpen?*
    - *Welke 3 onderwerpen wil je in elk geval terugzien als hoofdstuk binnen een pijler (3 per pijler)?*
- Raadsleden werken met stickers of markeringen, zodat zichtbaar wordt waar de meeste aandacht ligt. Dit maakt de uitkomsten direct inzichtelijk en vergelijkbaar. Idee hierbij is niet om onderwerpen 'weg te strepen', maar om gevoel te krijgen bij welke onderwerpen het accent ligt. Alle onderwerpen kunnen terugkomen in de omgevingsvisie.
- De groepen rouleren langs de verschillende pijlers. Bij elke nieuwe ronde ligt een nieuw werkblad klaar, zodat elke groep onbevooroordeeld input kan leveren.

Aan het einde van dit onderdeel worden per pijler de belangrijkste aandachtspunten plenair benoemd, zodat zichtbaar wordt waar consensus, spanning of diversiteit in opvattingen zit. Alle input wordt verzameld en verwerkt; de raadsleden ontvangen uiterlijk 1 week na de interactieve sessie een expliciete terugkoppeling, in de vorm van een tekstueel overzicht van hun gegeven reacties.

5.2 Raadsessie (24 februari 2026)

In de raadsessie van 24 februari 2026 wordt voortgebouwd op het gesprek van 5 februari. Deze vergadering is bedoeld om:

- de inhoud van de pijlers (en daarmee te behandelen thema's binnen de omgevingsvisie) vast te stellen als vertrekpunt voor de volgende fase;
- de raad expliciet te informeren over hoe het vervolgproces eruitziet, inclusief participatie en tijdspad op hoofdlijnen.

Dit moment markeert het einde van de eerste fase van het traject. De raad krijgt hiermee een helder overzicht van waar het proces staat, wat er ligt, en wat nog volgt. Er wordt bewust ruimte gelaten om inhoudelijke uitwerkingen (zoals scenario's) pas na de verkiezingen verder te brengen, samen met de nieuwe raad.

Ten aanzien van het gepresenteerde participatieproces wordt de huidige raad gevraagd mee te denken over de opzet en focus van het participatietraject. De raad krijgt hiermee de gelegenheid om de participatie-aanpak te helpen verbeteren en aanscherpen,

voordat deze met de nieuwe raad van start gaat. Op basis van deze input kan de aanpak verder worden verfijnd en wordt hierover teruggekoppeld in de eerste raadsessie na de gemeenteraadsverkiezingen.

5.3 Stappen na de gemeenteraadsverkiezingen

Na de gemeenteraadsverkiezingen start de volgende inhoudelijke fase van de Omgevingsvisie 2.0. In deze fase wordt:

- verder gewerkt aan de uitwerking van scenario's op basis van de vastgestelde pijlers;
- participatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties opgestart;
- de input uit eerdere trajecten, raadsbijeenkomsten en participatie verder verbonden en verdiept.

De keuze om participatie **na de verkiezingen** te starten is bewust gemaakt. Hiermee wordt geborgd dat de nieuwe gemeenteraad vanaf het begin betrokken kan zijn bij de vervolgstappen en dat participatie plaatsvindt op basis van een helder afgebakende inhoud, in plaats van een open en ongericht startpunt.

Tot aan de start van het participatietraject wordt inhoudelijk ambtelijk doorgewerkt aan de omgevingsvisie, op basis van de reeds opgehaalde input en de richting die met de raad is besproken. Daarbij wordt ambtelijk alvast gestart met de volgende inhoudelijke stap (scenario's), zodat deze na de gemeenteraadsverkiezingen met de nieuwe raad verder opgepakt en besproken kan worden.

Na de sessie op 24 februari wordt de raad tot aan de eerste sessie met de nieuwe raad niet tussentijds geïnformeerd.

5.4 Vooruitzicht op het document van de concept-omgevingsvisie

Hierbij een grove outline van het te maken rapport van de Omgevingsvisie. Hierin is inzichtelijk welke sessie en welk tussenrapport ongeveer waar gaat landen in het uiteindelijke document. In deze fase willen we deze inhoudsopgave niet volledig vastleggen. Het werkdocument zal ongeveer deze structuur hebben, als de zaken zijn uitgewerkt en we naar het einde van het eerste deel gaan, zullen we zaken mogelijk herindelen om e.e.a. logischer en vooral korter samen te brengen.

- **Deel I: Identiteit**
  Verhaalkaarten & analyse van de vorige omgevingsvisie (1.0)
- **Deel II: Thematische pijlers**
  Nader in te vullen hoofdstukindeling op basis van de raadsessies vóór de gemeenteraadverkiezingen.

- **Deel III: Visie**
  Hier komt het deel wat na de gemeenteraadsverkiezingen uitgewerkt zal worden, met o.a. richtinggevende keuzes en uitwerking per deelgebied.

Bijlagen

- Opbrengst participatie
- Eventueel andere documenten

6. Bijlagen

Ter verdere ondersteuning van deze terugkoppeling zijn de volgende bijlagen bijgevoegd. Hierin kan de gemeenteraad de exacte teksten en resultaten terugvinden die in het hoofdrapport worden samengevat:

- **Bijlage 1: Geüpdatete Verhaalkaarten (na stap 1):** de complete set van themakaarten met ambities en opgaven per thema, aangepast n.a.v. de raadsinput uit de eerste sessie.
- **Bijlage 2: Presentatie Thematische Pijlers (stap 2):** de slides zoals gepresenteerd tijdens de raadsessie van december 2025, inclusief toelichtende tekst. Dit document biedt de visuele weergave van de pijlers en kernwaarden, zoals de raad die heeft gezien.
- **Bijlage 3: Verwerking raadsinput stap 2:** een tabel met alle opmerkingen en suggesties die tijdens de tweede raadsessie (sessie over de pijlers) door raadsleden zijn gegeven, komend van de Mentimeter-uitdraai.
- **Bijlage 4: Producten voor interactief onderdeel extra Raadsessie op 5 februari:** De zes nieuwe pijlers met per pijler mogelijke subthema's, die gezamenlijk de thematische “ruggegraat” en tevens inhoudsopgave van de concept-omgevingsvisie zullen vormen, na input van de raadsleden.